

EGYSZER VOLT...

Atilla, a hunok királya

Örömmel köszöntelek, régi hű és kíváncsi új olvasóm! A korábbi Napsugár-évfolyamokban vagy honlapunkon végigböngészheted, hogyan jártuk be együtt a földkerekséget, Európát, a Kárpát-medencét, mit meséltem az emberi műveltség és a mesterségek történetéről.

Új sorozatunkban a magyar történelem nagy alakjait idézzük fel, hogy lefűjjük róluk az évszázadok porát, kiigazítsuk a rosszakarat torzításait, és mérceként állítsuk őket kishitű korunk, céltévesztett közösségünk elé. Múltunk erejével építsünk magunknak szabad, erős, becsületes, boldog, azaz szebb jövőt!

Miért kezdjük a hun királlyal a magyar történelem nagyjainak sorát?

Mert az ő népe vagyunk. Bár ma azt tanítják, hogy semmi közünk a hunokhoz, népünk emlékezetéből, mondáinkból nem lehet kitörölni, hogy a hunok és a magyarok testvérek: Hunor és Magor utódai. De árulkodnak erről az európai nyelvek is, hiszen mindenikben *hun*-tövű szóval neveznek meg minket: *hungarus*, *hungarian*, *hongrois*, *ungarisch*, *ungur*...

Így ér véget majd küldetésem, ha egyszer be tudom majd bizonyítani, hogy ellentétben a finn-magyar elmélettel, a magyar nép igenis Atilla népe.

(Kőrösi Csoma Sándor)

Miért írtuk hosszú ll-el Atilla nevét?

Azért, mert 1500 éve így ejti minden magyar, és azért, mert így van értelme. Az *A-til-la* összetétel azt jelenti: *az élet vize*. Ez a jelentése az Atilla név *Etel*, *Etele* alakjának is. A Don folyót őseink *Etöl*nek hívták, a Volgát *Etil*nek, medencéjét *Etelköz*nek. Ki és miért fordította el hát Atilla nevét? Jordanus, gót (germán) származású krónikás gótot akart faragni belőle, ezért nevét Attilának írta, ami gótul atyácskát jelent. A baj csak az, hogy a magyar nyelvészek azóta is neki hisznek, és nem a saját fülüknek!

Alakját, tetteit a nevénel is jobban eltorzították ellenségei. Gyűlöletükben, félelmükben kutyafülű szörnyetegnek, vérszomjas, aranyéhes barbárnak ábrázolták. Mások viszont, az ógermán Nibelungének, az izlandi és skandináv hősénekek nemes és nagylelkű szövetségesnek írják le.

Ki volt hát Atilla?

Nemcsak a magyar, hanem a világtörténelem egyik legnagyobb hadvezére, művelt államférfi, legyőzhetetlen harcos és bölcs, nagylelkű király. Messze felülmúlta Nagy Sándort vagy Cézárt.

Bendegúz fia 406-ban született, tizenkét évesen gyermektúszként Honorius, római császár udvarába került. Cserébe a hunok megkapták Aetiust, a római hadvezér fiát. A kettejük közötti barátság és tisztelet akkor is megmaradt, amikor ellenfélként álltak szemben a csatamezőn. Atillát nem kábította el Róma fényűzése. Megvetette a léha multságokat, szökni akart, de sikertelenül. Így hát maradt, figyelt és tanult: római hadtudományt, diplomáciát. Készült az uralkodásra.

436-tól bátyjával, Budával közösen, Buda halála után, 444-től egyedül uralta a hatalmas Hun Birodalmat, amely Közép-Ázsia sztyeppéitől a mai Németországig, a Fekete-tengertől a Balti-tengerig terjedt. Egyesítette és megbékítette a hun törzseket, a germánokat és szlávokat hatalma alá vont. 24 behódolt király állt mellette sereggel a csatában, és ülte körül asztalát békeidőben.

A római és a bizánci császár egyaránt adófizetője volt. Konstantinápolynál körülzártá, és megsemmisítette II. Theodosius császár seregét, majd nyugat felé fordult, hogy hatalmát az Atlanti-óceánig kiterjessze. Valentinianus császárt saját fővárosában, Ravennában kényszerítette megadásra. 451-ben Catalaunumnál a hajdani barát, Aetius ellen küzdött. Aetius csapatai az éj leple alatt elvontak. Ha nem is fényesen, de Atilla győzött.

Hun
birodalom

Ki írt regényt Atilla
koráról
A láthatatlan ember
címen?

Miért kímélte meg Rómát?

452-ben bevette Aquileia majd Milánó városát, ám Róma kapuinál váratlanul visszafordult. Vajon ki állította meg? Az elébe járuló, kegyelmet esdeklő Leó pápa? A megígért óriási hadisarc? A legenda szerint angyal jelent meg szeme előtt, és az élet koronáját ígerte neki, ha megkíméli Rómát. És lám, ellentétben oly sok korábbi és későbbi hódítóval, Atilla nem bántotta az Örök Várost. Mégis őt nevezik kegyetlen barbárnak.

A legyőzhetetlen hun királyt csak az égi szó tudta megállítani – és a halál. 453-ban, esküvője másnapján holtan találták. Sosem derült ki, hogy orrvérzés vagy gyilkosság okozta-e halálát. Fiai között testvérháború dúlt, a birodalom pedig szétesett.

Milyen volt Atilla valójában?

Priszkosz rétor, görög krónikás a bizánci császár követivel érkezett Atilla udvarába 448-ban. Nem győzte csodálni, feljegyezni, amit látott. Tőle tudjuk, hogy Atilla hun, gót, latin és görög nyelven beszélt, képzett diplomata és haditechnikus volt. Nem tűrte a szöszegést, a hízelgést, szerződéseit soha meg nem szegte. A legyőzötteket maga mellé állította, megbecsülte. Fegyverrel hódított, de békével uralkodott.

Mit tart a legenda Atilla temetéséről?

Priszkosz leírja Atilla fából épült, fényűző palotáját, hun és római fürdőjét, pazar lakomáját. A vendégeknek arannyal és ezüsttel terítették, az asztalok roskadoztak az ingyenc falatoktól. Atilla előtt viszont egyszerű fatányér, fakupa, kenyér és sült hús állt. Ruházata is egyszerű, ám ragyogóan tiszta volt.

Hatalmát nem külső cicoma, hanem parancsoló tekintete, büszke tartása, határozott hangja sugározta. Döntéseiben szilárd, de bőkezű, emberséges és igazságos király volt – írta róla a római Onogesius, aki azt vallotta, hogy inkább lenne szolga Attilánál, mint úr a rómaiaknál.

Hogy hívták Atilla hun feleségét és fiait?

● Atila, Isten ostora

Nem tudjuk, hogy maga Atila keresztény volt-e, de Szent Jeromos már 403-ban ezt írta: „A hunok zsoldárokat énekelnek, nyelvükre lefordították a Bibliát, a keresztény hit erősen terjed Skythiában”. Atila népe nem volt vad barbár. Mezopotámiai őseiktől, a suméroktól hozták a földművelés, az állattenyésztés, a bor-, a sörkészítés, a kézműves mesterségek és az írás tudományát. Írás nélkül nem tudták volna kormányozni óriási birodalmukat. Atila udvarában kancellária működött.

Atila minden idők egyik legkiválóbb hadvezére volt. 700 000-es serege 10-10 ezres hadtestekbe, *töményekbe* szerveződött. Lovasíjászaik gyorsak, pontosak, kivédhetetlenek voltak, közelharcban karddal, törrel, hajtódárdával, fokossal és pányvával küzdöttek. A csatában a vörös ló volt az elővédé, a sárga a centrumé, a fehér a jobbszárnyé, a pej a balszárnyé; így a hadvezér könnyen áttekintette a csatamezőt.

Amikor Troyes püspöke megkérdezte tőle, kicsoda ő, Atila azt felelte: „*Ego sum Atila, rex Hunorum, flagellum Dei.*” (Atila vagyok, a hunok királya, Isten ostora). Hiába próbálta Nyugat-Európa Atillát a gonoszság jelképévé feketíteni, a magyarok büszkén őrzik emlékét. De 1990-ben Wess Roberts, amerikai író is könyvet írt róla *A hun Atila vezetési titkai* címen, amely azóta Amerika gazdasági, katonai és társadalmi vezetőinek képzésére szolgál. Amerika mai vezetői Atillától próbálják ellesni a siker titkát. De a lényegét ők náluk jobban érti az ősi német Nibelung-ének: *Volt egy hatalmas király a hunok földjén, kinek a jósága és bölcsessége páratlan volt...*

Zsigmond Emese

- **Májusi megfejtések:** A Biblia szerint Jahve a Sínai-hegyen adta át Mózesnek az Ószövetség törvényeit, a tízparancsolatot tartalmazó két kőtáblát. A franciák nemzeti hőse, Jeanne d'Arc, Szent Johanna, az orléansi szűz. Zrínyi Ilona fia II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem, a szabadságharc vezére. Arany János versében Péter és Pál „fülemüle-peréből” egyedül a bíró híz hasznos. A perben megszólalók a Bibliára esküsznek, és arra, hogy az igazat mondják.
- **Júniusi megfejtések:** Miből épült – A4, B6, C5, D2, E3, F1. Milyen stílusú – A2, B1, C3, D4.
- **Nyertesek:** a székelyudvarhelyi Református Gimnázium **tavalyi** II.; a marosvásárhelyi Al. I. Cuza Gimnázium IV. E, a N. Bălcescu Gimnázium IV. C osztálya; a székelyszáldobosi V. B; a geryeszegi III. B osztály.